

ТУВ ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ ЎЗГАРИШЛАРНИИГ ТУРКИЯ ТАЖРИБАСИ

ВА УНДАН ЎЗБЕКИСТОНДА ФОЙДАЛАНИШ ЙЎЛЛАРИ ҲАҚИДА

(Боши 1-бетда).

ЭКСПОРТ ЁКИ ҲАЛОКАТ

ТОШКЕНТ молия институти-
нинг ректори, Ўзбекистон

Жумхурининг Фанлар академи-
иисининг мухбир аъзоси,
профессор Мурод Шарифхў-
жавов якнида Ўзбекистон олий

юкув юртлари ректорлари де-
легациси таркибидаги Түркнияд

бўйлб кейдид. Шу бонс кўши-
ни мамлакат тажрибасин ўша

жойнинг ўзда ўрганиши, турк-
ча иқтисодий андозанин му-
алифлари ва унинг фоиз иж-
тишларни билан бевосита та-

нишиш имконига эта бўди.

— Малзуми, 1980 йилнинг

бошида, — деди профессор,

— Тургут Озар Ҳалқаро вило-
та фонди ва Жаҳон банки ёр-
данда ташки дунёда баланд

божхона тўсликлари орқали
тадоббуйтлини таъсавур ки-

лиш мумкин. Бу дастурнинг

асоси мазғини шундай таъ-
рифлаш мумкин: импорт ўр-
нин тўлдируви индустреш-

тириден маблагни тўпаш ва
марказлаштириши базасидан
миллий ишлаб чиқариш таом-
иларини яхомиллаштириши

орқали экспорта мослаштири-
ган индустрештиришга из-
чилиш босқичи-босқич ўтиш.

Кўриниб турбидини, янгича
ўйл кетиб юқтисод, импорта
келишувчилик ва экспортда
рагбатлантириш асосига ку-

ринган.

Возятига тархин нуктат на-
зареда керадиган бўлса, бундай
кескин бўришил иложи-
сиз зарур талаби эди. Гап
шудаки, давлат секторининг
устунилига ва давлат идора-

лариниң ҳал киливни хукуки-
га асосланган аввали иқтисод-
тизим ўтиш-ўтиш хуруни

тадоббуйтлини таъсавур ки-

лиш мумкин. Бу дастурнинг

асоси мазғини шундай таъ-
рифлаш мумкин: импорт ўр-
нин тўлдируви индустреш-

тириден маблагни тўпаш ва
марказлаштириши базасидан
миллий ишлаб чиқариш таом-
иларини яхомиллаштириши

орқали экспорта мослаштири-
ган индустрештиришга из-
чилиш босқичи-босқич ўтиш.

АГАР турк андозасининг

асоси жihatларига анилини

киритадиган бўлсан, деб сўзи-
да воннада этик профессор М.

Шарифхўжавов, мен аввало че-

злап капиталини рагбатлантири-

ши зонанин алоҳида тажрибага

бўйлб кетди. Хукумати боши

тургут Озар ўз дастурни хо-
зир бутун жаҳонга турк ан-

импорт тартиби келишишга
асосланган, хориждан ароон
моллар ички бозорга оқиб
кира бошлиди. Бироқ
мисли кўригаман кучи оғизга ол-
ди. Чунки улар ички бозор-
даги рақобатга дош беришдан
ташки, ўзлари ҳам ташки
бозорга чиқишлари зарур эди.
Мана шу курашда ҳукумат
мол экспорти килиши ёрдам
пуни ხисобига раббат-
лантириш ўйли билан ўз сар-
мандлорларини ҳар жиҳатдан
кўллаб-куватлади. Турк лира-
си мудом кадрлариниб тур-
ган бир пайдай бу чорлар
турк молларини чёт эл бозор-
ларига чиқарни ёрдам берди.
Натижада 1980 йилдан
1989 йилгача экспортнинг йил-
лик ўсиши 20 физи атрофида
бўлди. Бу жадон бўйни ўтга-
чи кўрсатканда яна юқори-
дир. Экспортга қартилган
стратегия шарофати билан
таза чиқарилган моллар ора-
сида саноат молларни ўша
даврда 30 фокиздан 71 фонага,
кейнинг иккى йил ичидага эса

килиш турдиган ижтиомай-
иқтисодий инироғоза дош бе-
ролмал қола бошиди. Бироқ
нисли 1978—1980 йиллар
дағестани таркиблари де-
легациси таркибидаги Түркнияд
бўйлб кейдид. Шу бонс кўши-
ни мамлакат тажрибасин ўша
жойнинг ўзда ўрганиши, турк-
ча иқтисодий андозанин му-
алифлари ва унинг фоиз иж-
тишларни билан бевосита та-

нишиш имконига эта бўди.

— Малзуми, 1980 йилнинг

бошида, — деди профессор,

— Тургут Озар Ҳалқаро вило-

та фонди ва Жаҳон банки ёр-

данда ташки дунёда баланд

божхона тўсликлари орқали
тадоббуйтлини таъсавур ки-

лиш мумкин. Бу дастурнинг

асоси мазғини шундай таъ-
рифлаш мумкин: импорт ўр-
нин тўлдируви индустреш-

тириден маблагни тўпаш ва
марказлаштириши базасидан
миллий ишлаб чиқариш таом-
иларини яхомиллаштириши

орқали экспорта мослаштири-
ган индустрештиришга из-
чилиш босқичи-босқич ўтиш.

АГАР турк андозасининг

асоси жihatларига анилини

киритадиган бўлсан, деб сўзи-

да воннада этик профессор М.

Шарифхўжавов, мен аввало че-

злап капиталини рагбатлантири-

ши зонанин алоҳида тажрибага

бўйлб кетди. Хукумати боши

тургут Озар ўз дастурни хо-
зир бутун жаҳонга турк ан-

иқтисодий инироғоза дош бе-
ролмал қола бошиди. Бироқ
нисли 1978—1980 йиллар
дағестани таркиблари де-
легациси таркибидаги Түркнияд
бўйлб кейдид. Шу бонс кўши-
ни мамлакат тажрибасин ўша
жойнинг ўзда ўрганиши, турк-
ча иқтисодий андозанин му-
алифлари ва унинг фоиз иж-
тишларни билан бевосита та-

нишиш имконига эта бўди.

— Малзуми, 1980 йилнинг

бошида, — деди профессор,

— Тургут Озар Ҳалқаро вило-

та фонди ва Жаҳон банки ёр-

данда ташки дунёда баланд

божхона тўсликлари орқали
тадоббуйтлини таъсавур ки-

лиш мумкин. Бу дастурнинг

асоси мазғини шундай таъ-
рифлаш мумкин: импорт ўр-
нин тўлдируви индустреш-

тириден маблагни тўпаш ва
марказлаштириши базасидан
миллий ишлаб чиқариш таом-
иларини яхомиллаштириши

орқали экспорта мослаштири-
ган индустрештиришга из-
чилиш босқичи-босқич ўтиш.

АГАР турк андозасининг

асоси жihatlаригa анилини

киритадиган бўлсан, деб сўзи-

да воннада этик профессор М.

Шарифхўжавов, мен аввало че-

злап капиталини рагбатлантири-

ши зонанин алоҳида тажрибага

бўйлб кетди. Хукумати боши

тургут Озар Ҳалқаро вило-

та фонди ва Жаҳон банки ёр-

данда ташки дунёда баланд

божхона тўсликлари орқали
тадоббуйтлини таъсавур ки-

лиш мумкин. Бу дастурнинг

асоси мазғини шундай таъ-
рифлаш мумкин: импорт ўр-
нин тўлдируви индустреш-

тириден маблагни тўпаш ва
марказлаштириши базасидан
миллий ишлаб чиқариш таом-
иларини яхомиллаштириши

орқали экспорта мослаштири-
ган индустрештиришга из-
чилиш босқичи-босқич ўтиш.

АГАР турк андозасининг

асоси жihatlаригa анилини

киритадиган бўлсан, деб сўзи-

да воннада этик профессор М.

Шарифхўжавов, мен аввало че-

злап капиталини рагбатлантири-

ши зонанин алоҳида тажрибага

бўйлб кетди. Хукумати боши

тургут Озар Ҳалқаро вило-

та фонди ва Жаҳон банки ёр-

данда ташки дунёда баланд

божхона тўсликлари орқали
тадоббуйтлини таъсавур ки-

лиш мумкин. Бу дастурнинг

асоси мазғини шундай таъ-
рифлаш мумкин: импорт ўр-
нин тўлдируви индустреш-

тириден маблагни тўпаш ва
марказлаштириши базасидан
миллий ишлаб чиқариш таом-
иларини яхомиллаштириши

орқали экспорта мослаштири-
ган индустрештиришга из-
чилиш босқичи-босқич ўтиш.

АГАР турк андозасининг

асоси жihatlарiga анилини

киритадиган бўлсан, деб сўзи-

да воннада этик профессор М.

Шарифхўжавов, мен аввало че-

злап капиталини рагбатлантири-

ши зонанин алоҳида тажрибага

бўйлб кетди. Хукумати боши

тургут Озар Ҳалқаро вило-

та фонди ва Жаҳон банки ёр-

данда ташки дунёда баланд

божхона тўсликлари орқали
тадоббуйтлини таъсавур ки-

лиш мумкин. Бу дастурнинг

Ахоли хавфсиз жойга күчирилди

Сурхондарё вилоятининг топлини жойлариди, айнинса, Ҳисор төг тизмаларида намарчиллик ортиб кетиш натижасида яйрим жойларда ер юзаси ёрдади. 20 минчук куб метр ҳамидаги ер жинслигиниң күчалтганлиги кузатиди. Тог чишилкларига борадиган йўлнинг бир яйрим километр масофадаги кисми тўсилиб келди. Тупроқнинг кўчиш йўлида жойлашган Сарисоҳ райони Хубон кишлогидаги мактаб биноси кулаб туши. Тог чишилкларидаги намарчиллик кўпайиб, катта ҳамидаги ер кўчиш хавфи күчалтганини сабабли зилоят ҳоқимлиги Хубон кишлок ахолиниң хавфсиз жойга — Деноз тиво-консерв заводининг дам олиш зонасига кучириди. У ерда кўшини 20 та чодир күчирилди. Савдо, медицина ва бошча хизматлар ташкил этилди. Йўлнинг тўсилиб колган кисми «Туплангидрострой» трести куни билан тозаланиб, транспорт қатнови тъзимланди.

[ЎЗА муҳарри]

● ТАНИСОГЛИККА нима етсин. Билған кишига энг бебаҳо бойлик бу. Табиат билан ошио одамнинг шифохонага иши тушмайди ҳисоб. Бу тоифа кишиларнинг табиблари ҳам табиат. Дам олиш уйлари, санаторий ва профилакторийларнинг асосан тогли миңтақаларда жойлашиши шундан аслида.

Фарона вилоятидаги «Чимён» санаторийин ана шундай баҳаво тог бағрида жойлашган. Иқлими мӯътадил, ҳавоси мусаффо, суви шифобахш. Даволаш асбоб-ускуналарининг ҳаммаси замонавий. Олиириқсој дарёсининг хушманзара гүшасидаги бу санаторийда ҳар йили 14

мингдан зиёд киши ҳордиқ чиқариб, саломатигини тиклаб қайтади.

СУРАТЛАРДА: санаторийнинг даволаш биноси (чапда); 13 йилдан бери шу ерда ишлаётган тажрибали уқаловчи, тибиёт ҳамшираси Роза Абузарова.

Ш. АЛИМОВ суратлари. (ЎЗА).

• ВОАЖАБ!

Лагандаги ширгуручининг ўртасида эрб турган сарёғни кандай килиб ўз олдига оқинчилик кўлни ўйлаб топган мөхмон мебонинг:

— Молим ўлди — бормадинг, — деб таомининг ўртасидан ўз олдига қарб бир чизик тортибди:

— Уйнга ўери тушди — деб яна бир чизик.

«Мехнат» нашриёти 1991 йилни чиқарган «Топишмоқлар» китобини вароқлаб қиёмасидан, худди шу жамон томонидан таёдим этилган яйрим китобларга яхшигина пул тўлаб сотиб олгач, бирор сидра кўз югуртириб (ҳали ўйнисадан турб) чиқишини улар бўлакларга амкорлиб кетгани ёдимга тушди.

Аслида, қанчалар қувониб ҳарид қилгандик бу китобчани. Чунки ўйнисадаги «Айтай топишмоқ, толғин топалоп» (Союз Гафуровининг бу тўлпакни «Ёш гвардия» нашрийи 1990 йилда чиқарган) китоби — киқинтойларининг кўлидан тушмайди, карий ҳамма топишмоқларни ёдлаб олишган. Болаларни юнги бошқотирмалар мажмумаси билан шод этиб, ақларни юнада ҳархашни ният қилгандиди.

Үзичига йўлдаёт қизиқиб қолди, китобнадаги топишмоқларни ўйн беришинини сўради ва... эзлики қадамлар мосоғини босиб ўтасини издан 20 саҳифада тўлпам «ялоқас» тушидик. Нега, дейсанми? Чунки 20 саҳифада саҳифаларга яхшигина пул тўлаб сотиб олгач, бирор сидра кўз югуртириб (ҳали ўйнисадан турб) чиқишини улар бўлакларга амкорлиб кетгани ёдимга тушди.

Аслида, қанчалар қувониб ҳарид қилгандик бу китобчани. Чунки ўйнисадаги «Айтай топишмоқ, толғин топалоп» (Союз Гафуровининг бу тўлпакни «Ёш гвардия» нашрийи 1990 йилда чиқарган) китоби — киқинтойларининг кўлидан тушмайди, карий ҳамма топишмоқларни ёдлаб олишган. Болаларни юнги бошқотирмалар мажмумаси билан шод этиб, ақларни юнада ҳархашни ният қилгандиди.

Демак, ҳархашни ният